

**CENTRALNA
KOMISJA
EGZAMINACYJNA**

**EGZAMIN MATURALNY
W ROKU SZKOLNYM 2014/2015**

**FORMUŁA DO 2014
(„STARA MATURA”)**

**FILOZOFIA
POZIOM ROZSZERZONY**

**ZASADY OCENIANIA ROZWIĄZAŃ ZADAŃ
ARKUSZ MFI-R1**

MAJ 2015

Uwaga: Akceptowane są wszystkie odpowiedzi merytorycznie poprawne i spełniające warunki zadania.

Zadanie 1. (0–2)

Obszar standardów	Opis wymagań
Wiadomości i rozumienie.	Znajomość i rozumienie koncepcji estetycznych.

Poprawna odpowiedź

szkoła pitagorejska

Przykładowe uzasadnienie

Leonardo da Vinci, podobnie jak i szkoła pitagorejska, łączył piękno z właściwą proporcją części, symetrią i harmonią.

Schemat punktowania

2 p. – za podanie poprawnej nazwy szkoły i uzasadnienia.

1 p. – za podanie poprawnej nazwy szkoły.

0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Zadanie 2. (0–2)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich.

Przykładowa odpowiedź

Platon swoją koncepcję poznania przedstawił, nadając opowieści o ludziach przykutych do skał jaskini metaforyczne znaczenie. Więźniowie nie znali otaczającego ich świata, postrzegali go fragmentarycznie, obserwując cienie przesuwające się po ścianie. Dopiero gdy jednemu z więźniów udało się wyjść poza jaskinię, zrozumiał, że wiedza o świecie uzyskana na podstawie obserwacji cieni jest fałszywa. Koncepcję Platońskiego poznania można więc przedstawić następująco:

1. Ogląd idei przez duszę przed jej wcieleniem.
2. Zapomnienie idei pod wpływem wrażeń zmysłowych podsuwanych duszy przez ciało.
3. Wysiłek przypomnienia sobie idei przez:
  - zauważenie tego, co wspólne wielu przedmiotom zmysłowym,
  - zrozumienie, że przedmioty zmysłowe są pozorem, za którym kryje się coś trwalszego, źródło tego, co jest im wspólne,
  - odwracanie się duszy od pozoru podsuwanego przez zmysły ku temu, co można pojąć tylko myślą.

Schemat punktowania

2 p. – za odpowiedź w całości poprawną.

1 p. – za odpowiedź niepełną, np. poprawną interpretację metafory jaskini.

0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Zadanie 3. (0–2)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez.

Poprawne odpowiedzi

- 1) D
- 2) A

Schemat punktowania

- 2 p. – za dwie poprawne odpowiedzi.
1 p. – za jedną poprawną odpowiedź.
0 p. – za odpowiedzi błędne lub brak odpowiedzi.

Zadanie 4. (0–2)

Korzystanie z informacji.	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez.

Przykładowa odpowiedź

Czyste rozumowanie – rozumowanie (myślenie) aprioryczne niezwiązane z doświadczeniem.

Dialektyka – rozumowanie związane z doświadczeniem, nacechowane dążeniem do przewagi własnych poglądów (stanowisk pomiędzy mną a innym człowiekiem); wspólne myślenie dwojga ludzi na ten sam temat poparte różnymi doświadczeniami osobistymi, myślenie związane z konfliktem odmiennych racji; spór o wyższość własnej tezy podczas dyskusji.

Schemat punktowania

- 2 p. – za poprawne wyjaśnienie obu pojęć.
1 p. – za poprawne wyjaśnienie jednego pojęcia.
0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Zadanie 5. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich.

Przykładowa odpowiedź

Założeniem dialektyki jest poszukiwanie prawdy, natomiast sofistyka poszukuje jedynie racji dla własnych poglądów.

Schemat punktowania

- 1 p. – za poprawną odpowiedź.
0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Zadanie 6. (0–2)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich.

Poprawna odpowiedź**C****Przykładowe wyjaśnienie**

Istnienia człowieka nie poprzedza żaden projekt. Człowiek sam tworzy własną istotę – jest tym, czym siebie uczyni.

Schemat punktowania

2 p. – za poprawną odpowiedź i poprawne wyjaśnienie.

1 p. – za poprawną odpowiedź bez wyjaśnienia.

0 p. – za odpowiedź błędną lub brak odpowiedzi.

Zadanie 7. (0–2)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez.

Przykładowa odpowiedź

Teza przeciwna: Nasza wiedza nie jest wrodzona, uczymy się przez doświadczenie.

Argument do tezy przeciwnej: Nie ma niczego w umyśle, czego nie byłoby w zmysłach.

Schemat punktowania

2 p. – za sformułowanie tezy przeciwnej do podanej w zadaniu i sformułowanie argumentu.

1 p. – za sformułowanie tezy przeciwnej do podanej w zadaniu.

0 p. – za odpowiedź niepoprawną lub brak odpowiedzi.

Zadanie 8. (0–4)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez.

Poprawna odpowiedź

– Leibniz

– byt niematerialny, substancja prosta, element hierarchii, byt konieczny.

Schemat punktowania

4 p. – za podanie nazwiska filozofa i zaznaczenie czterech pojęć.

3 p. – za podanie nazwiska filozofa i zaznaczenie trzech pojęć.

2 p. – za podanie nazwiska filozofa i zaznaczenie dwóch pojęć lub za zaznaczenie trzech pojęć bez podania nazwiska filozofa.

1 p. – za podanie nazwiska filozofa i zaznaczenie jednego pojęcia lub za zaznaczenie dwóch pojęć bez podania nazwiska filozofa.

0 p. – za odpowiedzi błędne lub brak odpowiedzi.

Zadanie 9. (0–1)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość i rozumienie podstawowych koncepcji i fragmentów dzieł filozofów europejskich.

Poprawna odpowiedź

Zdania prawdziwe: 1., 2.

Schemat punktowania

1 p. – za wskazanie dwóch zdań prawdziwych.

0 p. – za wskazanie jednego zdania prawdziwego lub za odpowiedź niepoprawną, albo brak odpowiedzi.

Zadanie 10. (0–2)

Wiadomości i rozumienie.	Znajomość i rozumienie wybranych pojęć, problemów i tez.

1. Poprawna odpowiedź

Absolutyzm etyczny – Platon, Sokrates

Relatywizm etyczny – Protagoras, Nietzsche

2. Przykładowe definicje

Absolutyzm etyczny – stanowisko, według którego wartości etyczne są obiektywne, oceny moralne są uniwersalne – nie zależą ani od doraźnych okoliczności, ani sprawcy ocenianego czynu.

Relatywizm etyczny – stanowisko według którego wartości etyczne są subiektywne, zależne od okoliczności, np. od czasu (epoki historycznej), kręgu kulturowego. Postawa kwestionująca niepodważalność wartości etycznych.

Schemat punktowania

2 p. – za poprawne wskazanie przedstawicieli stanowisk etycznych oraz za poprawną definicję wybranego stanowiska.

1 p. – za poprawne wskazanie przedstawicieli stanowisk etycznych lub za poprawną definicję wybranego stanowiska.

0 p. – za odpowiedzi niepoprawne lub brak odpowiedzi.

Zadanie 11. (0–30)

Korzystanie z informacji. Tworzenie informacji.	Wykorzystanie nabytej wiedzy filozoficznej do krytycznego analizowania tekstów filozoficznych, a w szczególności do rekonstrukcji zawartych w nich problemów, tez i argumentacji; konfrontowanie poglądów; pisanie własnego tekstu; argumentowanie własnego stanowiska.

Temat:

**Czy relatywizm etyczny jest realnym zagrożeniem dla kultury i kondycji człowieka?
Rozważ, odwołując się do poglądów wybranych filozofów.**

Kryteria oceniania wypracowania z filozofii

Kryterium		Punktacja	Max. liczba pkt
Logika wyvodu			15
Teza	Twórcze zajęcie stanowiska wynikające z samodzielnych, jasnych i logicznych przemyśleń autora.	3	3
	Odtwórcze zajęcie stanowiska wynikające z parafrazy tematu wypracowania lub twórcze, ale sformułowane nieprecyzyjnie.	2	
	Brak tezy pracy , kontekst wypracowania wskazuje na stanowisko autora.	1	
Argumentacja	Jasny, logiczny wywód trafnie odwołujący się do wiedzy filozoficznej. Rozbudowana argumentacja (czytelne formułowanie, prawidłowe wnioskowanie). Bezpośrednie odniesienie do tezy.	5	5
	Wywód poprawny logicznie, trafnie odwołujący się do wiedzy filozoficznej. Poprawna argumentacja. Bezpośrednie odniesienie do tezy.	3–4	
	Wywód z nielicznymi błędami w odwołaniach do wiedzy filozoficznej. Częściowa nieadekwatność argumentów wobec sformułowanej tezy.	2	
	Wywód z nielicznymi błędami w odwołaniach do wiedzy filozoficznej. Brak konsekwencji logicznej argumentów wobec tezy.	1	

Kontrargumentacja	Prawidłowe wskazanie argumentów odmiennych od stanowiska autora opartych na wiedzy filozoficznej. Prawidłowa konfrontacja w obrębie koncepcji i zagadnień filozoficznych. Trafna i rozbudowana polemika z tymi stanowiskami wskazująca na przemyślane rozważenie problemu.	6–7	7
	Prawidłowe wskazanie argumentów odmiennych od stanowiska autora opartych na wiedzy filozoficznej. Trafna polemika z tymi stanowiskami wskazująca na przemyślane rozważenie problemu.	4–5	
	Prawidłowe wskazanie argumentu odmiennego od stanowiska autora opartego na wiedzy filozoficznej. Polemika poprawna, ale szczątkowa.	2–3	
	Poprawne wskazanie stanowisk filozoficznych odmiennych od stanowiska autora.	1	
Zawartość merytoryczna			12
Tradycja filozoficzna 1p. – sporadycznie 2p. – swobodnie	Odwołania do wiedzy źródłowej i historii filozofii.	1–2	6
	Rozpoznanie problemu w obrębie różnych dziedzin filozoficznych.	1–2	
	Odnajdywanie związku tematu z innymi dziedzinami wiedzy, literatury, nauki.	1–2	
Terminologia 1p. – sporadycznie 2p. – swobodnie	Poprawne posługiwanie się pojęciami filozoficznymi.	1–2	6
	Poprawne odróżnianie koncepcji, stanowisk i problemów filozoficznych.	1–2	
	Posługiwanie się terminologią filozoficzną (synonimiczność pojęć).	1–2	
Poprawność języka i kompozycja			3
Język	Poprawna kompozycja pracy. Oryginalność ujęcia tematu.	1–2	3
	Język spójny i logiczny. Poprawność ortograficzna, gramatyczna i interpunkcyjna.	1	